

De oudercommissie en de pedagogische kwaliteit

Suzanne Plaisier en Fay Heijmeijer

BOink

Inhoud

Inleiding.....	3
Leeswijzer	4
1. De oudercommissie en het pedagogisch beleid	5
Waar kan de oudercommissie op letten?.....	5
Contact tussen oudercommissie en ouders	7
2. Acties voor oudercommissies: een stapje verder	8
Wenperiode	8
Spel- en ontwikkelingsmateriaal.....	8
Contact tussen ouders en kinderopvang	8
Inhoudelijke intake- en overgangsgesprekken.....	9
Overdracht en (pedagogische) gesprekken.....	9
Ouderbetrokkenheid	10
Informatievoorziening	11
Thuis in de groep	11
Pedagogische werkgroepen.....	11
Interactievaardigheden	12
Stabiele groepen.....	12
3. Een ouderavond georganiseerd door de oudercommissie	14
Thema	14
Vorbereiding.....	15
Uitnodigen	16
Invulling programma.....	17
Introductie.....	17
Inhoudelijk deel.....	18
Nabespreking.....	20
Evaluatie en verslaglegging	20
Bronnen.....	21
Bijlagen.....	22
Bijlage 1. Voorbeeldvragen ouderenquête	22
Bijlage 2. Voorbeelduitnodiging	24
Bijlage 3. Programmavoorbeeld voor een ouderavond.....	25
Bijlage 4. Suggesties voor gespreksonderwerpen voor ouders	26
Bijlage 5. Voorbeeld PowerPointpresentatie.....	30
Bijlage 6. Evaluatieformulier	31

Inleiding

De kinderopvang is niet alleen een plek waar kinderen worden opgevangen en verzorgd en enkel een leuke tijd hebben. Kinderen worden er opgevoed en begeleid en gestimuleerd in hun ontwikkeling. Ouders zijn de eerstverantwoordelijken in de opvoeding van hun kinderen. Als zij hun kinderen naar de kinderopvang brengen, delen zij deze opvoeding.

Een belangrijke taak die de oudercommissie kan vervullen is: de gedeelde opvoeding als gespreksonderwerp tussen ouders en kinderopvang meer tot leven doen komen. Het pedagogisch beleidsplan bevat de opvoedkundige uitgangspunten van een kinderopvangorganisatie. Elke kinderopvangorganisatie is verplicht een dergelijk plan te hebben. Dit plan kan een mooie aanleiding tot inhoudelijke gesprekken zijn. Het is dan ook wettelijk verplicht om jaarlijks een gesprek te voeren met de oudercommissie over de invulling van het nog te voeren pedagogisch beleid en over het al gevoerde pedagogisch beleid.

De oudercommissie heeft ook adviesrecht op het pedagogisch beleid/de pedagogische kwaliteit. De Wet Kinderopvang schrijft voor dat de ondernemer de oudercommissie vraagt om advies uit te brengen over elk voorgenomen besluit met betrekking tot het pedagogisch beleid. Dus zodra een ondernemer bijvoorbeeld de leeftijdsopbouw van de groepen van horizontaal naar verticaal wil veranderen, moet de ondernemer eerst advies vragen aan de oudercommissie. De oudercommissie kan bij het geven van advies eerst informatie inwinnen (bij BOinK, een pedagogische instelling etc.) en desgewenst de mening van de andere ouders peilen. Een ondernemer mag niet zomaar van een advies van de oudercommissie afwijken. Dat moet schriftelijk en gemotiveerd gebeuren. De ondernemer dient aan te tonen dat het advies van de oudercommissie zich tegen het belang van de kinderopvang verzet.

Een oudercommissie kan de ondernemer ook *ongevraagd* adviseren. In het geval de oudercommissie bijvoorbeeld (al dan niet op signaal van andere ouders) merkt dat pedagogisch medewerkers helemaal niet volgens het pedagogisch beleidsplan werken, kan de oudercommissie daarover een ongevraagd advies geven. Dat advies kan zijn om het beleidsplan (verder) uit te werken naar een pedagogisch werkplan. Dit pedagogisch werkplan dient daarna (of tijdens het schrijven) onder de aandacht van alle pedagogisch medewerkers te komen. Ook invalkrachten moeten weten met welke pedagogische visie er wordt gewerkt. Via haar adviesrecht heeft de oudercommissie dus invloed op het pedagogisch beleid en daarmee op de pedagogische kwaliteit in het kindercentrum.

Pedagogische kwaliteit in de dagelijkse praktijk is niet altijd makkelijk te zien en in te schatten voor ouders en dat maakt het adviseren erover soms ingewikkeld. Deze brochure is speciaal ontwikkeld voor oudercommissies die aan de slag willen met hun adviesrecht op de pedagogische kwaliteit. In deze brochure wordt de oudercommissie voorzien van ideeën en praktische middelen om het inhoudelijke gesprek tussen ouders en kinderopvang (meer) op gang te brengen. Enerzijds door ouders in te laten zien dat de kinderopvang, naast thuis, de plek is waar het kind leert en zich

ontwikkelt. Anderzijds worden er ideeën en inzichten aangedragen om de dialoog tussen ouders en kinderopvang te verbeteren en meer inhoud te geven.

Leeswijzer

In het eerste hoofdstuk staat centraal wat oudercommissies kunnen met hun adviesrecht op het pedagogisch beleid: waar kan op gelet worden? Het tweede hoofdstuk gaat in op acties die oudercommissies kunnen ondernemen om aan de slag te gaan met specifieke onderwerpen die samenhangen met pedagogische kwaliteit. Dit kan bijvoorbeeld omdat er een bepaalde beleidswijziging wordt doorgevoerd, maar het kan ook zijn dat de oudercommissie zelf een bepaald onderwerp op de agenda wil zetten. Tot slot gaat het laatste hoofdstuk in op het organiseren van een ouderavond. Hierin staan praktische tips die oudercommissies kunnen gebruiken bij het organiseren.

Meer lezen?

Voor meer informatie over de adviesrechten en het functioneren van oudercommissies: lees de brochure 'De oudercommissie: medezeggenschap, adviesrecht en de achterban' van BOinK. De brochure ['Pedagogische kwaliteit van kinderopvang'](#) van BOinK uit 2016 gaat uitgebreid in op (wat) pedagogische kwaliteit in de kinderopvang (is) en biedt inzicht aan ouders en oudercommissies om bij hun kindercentrum meer gericht te letten op pedagogische kwaliteit.

1. De oudercommissie en het pedagogisch beleid

Omdat het pedagogisch beleid regelmatig op de agenda van de oudercommissie staat als bespreekpunt, is het van belang dat de leden goed op de hoogte zijn van wat er in het beleid staat. Het is natuurlijk altijd mogelijk om de expertise van andere ouders in te zetten (bijvoorbeeld in de vorm van een adviescomité). Zit er dus geen ouder met een pedagogische achtergrond in de oudercommissie, maar zijn er wel andere ouders met kennis en ervaring op dit gebied dan is het sterk aan te raden om deze ouders in te schakelen om mee te denken. Het uiteindelijke adviseren wordt dan door de oudercommissie opgepakt.

Waar kan de oudercommissie op letten?

*Aandachtspunten*¹ waar leden van de oudercommissie en natuurlijk ook andere ouders, op kunnen letten en waarover de oudercommissie in gesprek kan gaan, onderling en met de organisatie:

- Het GGD-rapport vertelt of een locatie voldoet aan de minimale kwaliteitseisen. Dit rapport is te vinden op de website van het [landelijk register kinderopvang](#) website van de organisatie (bijvoorbeeld door middel van een link naar het landelijk register kinderopvang) en moet besproken worden met de oudercommissie.
- Is er een voor ouders duidelijk pedagogisch beleid? En een pedagogisch werkplan waarin het beleid vertaald is naar de locatie? Marianne Riksen-Walraven, de eerste hoogleraar kinderopvang, formuleerde vier basiselementen van pedagogische kwaliteit in de kinderopvang, namelijk:
 - ✓ het waarborgen van lichamelijke en emotionele veiligheid;
 - ✓ het bijdragen aan persoonlijke competentie;
 - ✓ het bijdragen aan sociale competentie;
 - ✓ het overdragen van normen en waarden.

In het pedagogisch beleidsplan worden deze doelen als volgt uitgewerkt:

In het kader van het bieden van verantwoorde kinderopvang, draagt de kinderopvangondernemer er in ieder geval zorg voor dat, rekening houdend met de ontwikkelingsfase waarin kinderen zich bevinden:

¹ We willen zeker niet de volledigheid van deze aanknopingspunten suggereren, maar deze vragen en aandachtspunten kunnen u wel op weg helpen.

- ✓ op een sensitieve en responsieve manier met kinderen wordt omgegaan, respect voor de autonomie van kinderen wordt getoond en grenzen worden gesteld aan en structuur wordt geboden voor het gedrag van kinderen, zodat kinderen zich emotioneel veilig en geborgen kunnen voelen;
 - ✓ kinderen spelenderwijs worden uitgedaagd in de ontwikkeling van hun motorische vaardigheden, cognitieve vaardigheden, taalvaardigheden en creatieve vaardigheden, teneinde kinderen in staat te stellen steeds zelfstandiger te functioneren in een veranderende omgeving;
 - ✓ kinderen worden begeleid in hun interacties, waarbij hen spelenderwijs sociale kennis en vaardigheden worden bijgebracht, teneinde kinderen in staat te stellen steeds zelfstandiger relaties met anderen op te bouwen en te onderhouden, en
 - ✓ kinderen worden gestimuleerd om op een open manier kennis te maken met de algemeen aanvaarde waarden en normen in de samenleving met het oog op een respectvolle omgang met anderen en een actieve participatie in de maatschappij.
- Naast het hebben van een helder pedagogisch beleids- en werkplan (zie hierboven) is het belangrijk dat dit ook in de praktijk gebracht wordt: kan elke pedagogisch medewerker duidelijk maken hoe er over verzorging en opvoeding wordt gedacht en hoe hij/zij dat in de praktijk uitvoert? En klopt de praktijk met het vastgelegde beleid?
 - Vragen over zaken die gerelateerd zijn aan proceskwaliteit², de kwaliteit van de ervaringen die kinderen opdoen in hun interacties met de sociale en materiële omgeving, die gesteld kunnen worden aan de organisatie:
 - ✓ Hoe gaan pedagogisch medewerkers om met de zelfstandigheid van de kinderen? (respect voor de autonomie van kinderen)
 - ✓ Hoe gaan pedagogisch medewerkers om met een kind dat grenzen aan het ontdekken is? Op welke manier verbieden pedagogisch medewerkers bepaalde dingen aan kinderen of hoe grijpen zij in wanneer een kind iets doet wat niet mag? (structuur bieden en grenzen stellen)
 - ✓ Welke activiteiten worden er met kinderen ondernomen? Zijn deze passend bij de leeftijd van de kinderen? (stimuleren van ontwikkeling)
 - ✓ Hoe gaan pedagogisch medewerker om met een kind als het verdriet heeft (bijvoorbeeld bij het weggaan van de ouders) (sensitieve responsiviteit)

² Zie voor meer informatie hierover de brochure [‘Pedagogische kwaliteit van kinderopvang’](#).

Tip!

Soms is er een vertaalslag nodig om vanuit situaties uit de praktijk via het adviesrecht toch invloed uit te kunnen oefenen. Een voorbeeld: een kindercentrum maakt veel gebruik van invalkrachten. Als oudercommissie heb je geen adviesrecht op het personeelsbeleid. De vele wisselingen van pedagogisch medewerkers op de groepen hebben echter voor de kinderen het effect dat zij niet in staat worden gesteld een goede hechting met hun verzorgers aan te gaan. De continuïteit die kinderen nodig hebben om in een emotioneel veilige omgeving te verkeren, is in het geding. Een oudercommissie kan in een dergelijk geval het pedagogisch beleidsplan er eens op naslaan om te lezen hoe de organisatie de emotionele veiligheid waarborgt. Grote kans dat daar vermeld staat dat er met vaste, sensitieve pedagogisch medewerkers wordt gewerkt. Over de juiste uitvoering van het pedagogisch beleid kan de oudercommissie dan een advies geven. Indien het niet beschreven staat, kan de oudercommissie een (ongevraagd) advies geven om dit punt in het pedagogisch beleid op te nemen/aan te passen.

Contact tussen oudercommissie en ouders

Om het adviesrecht op de pedagogische kwaliteit te kunnen uitvoeren is contact met ouders zeer van belang. Individuele ouders kunnen hun klachten en vragen over het bestaande pedagogische beleid of de uitvoering daarvan, bij de betreffende pedagogisch medewerker, leidinggevende maar ook bij de oudercommissie neerleggen. De oudercommissie is natuurlijk zelf geen klachtencommissie, maar heeft wel invloed op onder andere het pedagogisch beleid (zie ook de volgende paragraaf). De signalen van individuele ouders kunnen voor de oudercommissie namelijk een reden zijn om bepaalde zaken aan te kaarten bij de ondernemer. Om te weten wat er onder ouders leeft, is het mogelijk om een enquête uit te zetten onder alle ouders van een kindercentrum (zie bijlage 1 voor een aantal voorbeeldvragen).

2. Acties voor oudercommissies: een stapje verder

Voor oudercommissies die wat dieper op het onderwerp pedagogische kwaliteit in willen gaan (of: voor oudercommissies die geconfronteerd worden met een beleidswijziging) hebben we in dit hoofdstuk een aantal onderwerpen op een rij gezet die als inspiratiebron kunnen dienen. Hieruit volgt steeds een mogelijke actie voor oudercommissies om daarmee de kwaliteit van de opvang te beïnvloeden en/of de dialoog tussen (andere) ouders en kinderopvang te bevorderen.

Wenperiode

Wanneer een kind start op de kinderopvang of, in het geval van dagopvang en bso, overgaat naar een andere groep moet een kind wennen. Ouders kunnen tijdens de wenperiode een grote rol spelen. Het beste voor jonge kinderen is als de ouders in het begin van de wenperiode met het kind meekomen. Op deze manier kunnen ouders en kinderen samen ontdekken hoe alles werkt op de groep, leren ouders wat hun kind meemaakt en kunnen de pedagogisch medewerkers praktische vragen stellen aan de ouders. Het overgaan naar een andere groep of het starten op de bso wordt vergemakkelijkt als een kind gelijk overgaat/start met een vriendje. Een nieuwe groep betekent namelijk nieuwe pedagogisch medewerkers, andere kinderen en een nieuwe ruimte. Een vertrouwd vriendje in de nieuwe groep kan een enorme steun zijn voor een kind.

Actie oudercommissie: Wat is het wenbeleid op de locatie? Zijn er verbeterpunten te bedenken? En hoe kunnen deze het beste geïmplementeerd worden?

Spel- en ontwikkelingsmateriaal

Voor de ontwikkeling van kinderen is het belangrijk dat er een veelzijdig aanbod is aan spel materiaal.

Actie oudercommissie: Is er voldoende afwisselend spel materiaal in de groep? Zijn er boekjes en puzzels (op ooghoogte) voor de verschillende leeftijdsgroepen? Zijn er karretjes, loopwagens, glijbaantjes, een keukenhoek, een poppenhoek? Oudercommissies kunnen meedenken over het spel materiaal dat op de opvang aangeboden wordt. Door op grotere kindercentra te werken met een 'centrale speltheek' kan er enerzijds meer duurzaam speelgoed worden aangeschaft en anderzijds kunnen kinderen met meer verschillende soorten speelgoed spelen.

Contact tussen ouders en kinderopvang

Contactmomenten tussen pedagogisch medewerkers en ouders zijn erg belangrijk. Van belang in het contact is in ieder geval dat ouders en pedagogisch medewerkers begrip voor elkaar hebben.

Pedagogisch medewerkers voor het feit dat het leven van werkende ouders stress met zich mee kunnen brengen. Ouders moeten zich daarentegen realiseren dat ze een stukje opvoeding uit handen geven. Ook is het verschil dat pedagogisch medewerkers niet met één kind, maar met een groep kinderen te maken hebben. Het is van belang dat gebeurtenissen die belangrijk zijn in het leven van kinderen door ouders en pedagogisch medewerkers gedeeld worden. Het delen van opvoedingservaringen – de positieve ervaringen, twijfels en zorgen – komt de kwaliteit van de opvoeding in het kindercentrum ten goede.

Inhoudelijke intake- en overgangsgesprekken

Ouders kunnen op verschillende momenten geconfronteerd worden met het pedagogisch beleid van de opvang. Een overgangsgesprek wanneer een kind van de baby- naar de dreumes-/peutergroep overgaat is bijvoorbeeld zo'n moment. Zeker voor het eerste kind is zo'n overgangsgesprek erg belangrijk, omdat alles nieuw is voor ouders. Bovendien kan tijdens zo'n overgangsgesprek worden gesproken over hoe het wennen op de nieuwe groep in zijn werk gaat, net als tijdens een intakegesprek het geval is. Tijdens intake- en overgangsgesprekken zou naar voren kunnen komen wat concrete ideeën en wensen van ouders zijn met betrekking tot de opvoeding en verzorging van kinderen op de opvang. Ook kan uitgelegd worden waar de organisatie voor staat als het gaat om verzorging en opvoeding van kinderen.

Het zou goed zijn als een bepaalde periode na een intake- of overgangsgesprek (bijvoorbeeld na drie maanden) een terugkoppelmoment plaatsvindt.

Actie oudercommissie: informeer bij de locatiemanager wat gebruikelijk is op het kindercentrum. Worden intake- en overgangsgesprekken gebruikt om het met de ouder te hebben over opvoedingsgewoonten en andere wensen en ideeën van ouders? Wordt er ook aan ouders uitgelegd wat de pedagogische visie is van de kinderopvang en hoe dat in de praktijk wordt vormgegeven? Zoek eventueel samen naar verbeterpunten.

Overdracht en (pedagogische) gesprekken

Er kan soms sprake zijn van conflicterende verwachtingen en ideeën voor wat betreft de overdracht aan de randen van de dag. Pedagogisch medewerkers kunnen het gevoel hebben dat ouders geen behoefte hebben aan een overdracht, omdat ze eigenlijk nooit vragen stellen. Ouders daarentegen durven niet goed dingen te vragen/vertellen over hun kind aan het begin en einde van de dag, omdat dit vaak hectische momenten zijn voor de pedagogisch medewerkers. Tegelijkertijd vinden pedagogisch medewerkers het juist fijn als ouders belangstelling hebben voor wat er gedurende de dag heeft afgespeeld en willen ouders graag meer informatie die iets zegt over (de ontwikkeling van) het kind en niet zozeer hoeveel boterhammen het heeft gegeten. Het zou dus goed zijn als pedagogisch medewerkers gedurende de dag kenmerken van het kind noteren om tijdens een overdracht te kunnen bespreken. Het stellen van open vragen kan er verder voor zorgen dat een gesprek op gang komt.

Wanneer er sprake is van tijdgebrek om een uitgebreide overdracht te doen aan de randen van de dag en/of er bestaat behoefte om meer dan alleen de dagelijkse gang van zaken te bespreken kunnen ook gesprekken worden gepland, denk aan 10-minutengesprekken op regelmatige basis.

Belangrijk is in ieder geval dat er goede afspraken worden gemaakt over dergelijke gesprekken zodat misverstanden voorkomen worden. Een afspraak zou bijvoorbeeld kunnen zijn dat het initiatief over de inhoud van het gesprek aan de pedagogisch medewerker over te laten, tenzij de ouder iets specifiek wil bespreken.

Ouders kunnen ook op andere manieren informatie over hun kind op de opvang krijgen zoals via een whiteboard³ waarop iedere dag leuke en nuttige informatie wordt vermeld door de pedagogisch medewerkers. Dit kan ook door op regelmatige basis een schriftje mee te krijgen waarin de pedagogisch medewerker specifieke informatie over het kind schrijft. Dit zou goed kunnen naar aanleiding van een bepaald onderwerp. Bijvoorbeeld: de ene keer schrijft de pedagogisch medewerker over de cognitieve ontwikkeling van het kind en de andere keer over de sociale vaardigheden.

Actie oudercommissie: Zorgt bovenstaande voor ideeën? Bespreek ze met de locatiemanager! Nog enkele tips om de contactmomenten tussen ouders en pedagogisch medewerkers meer inhoud te geven en vaker te laten plaatsvinden:

- *organiseer gezamenlijk een koffieochtend op regelmatige basis.*
- *bespreek of het mogelijk is om een jaarlijks observatieverslag met betrekking tot de ontwikkeling van een kind in te voeren. Zo'n verslag (kort, à 1 A4) zou bijvoorbeeld besproken kunnen worden tijdens een 10-minutengesprek.*

Ouderbetrokkenheid

Ouders hebben doorgaans weinig inzicht in wat kinderen doen en leren in de kinderopvang en wat de rol van pedagogisch medewerkers is in het ontwikkelingsproces van kinderen. Het zou dus leuk zijn als (enkele) ouders de mogelijkheid krijgen om een dag 'mee te draaien'. Op deze manier wordt de betrokkenheid van ouders vergroot en leren ouders hoe de dagelijkse praktijk op de opvang van hun kind(eren) eruit ziet. Omdat het meedraaien van alle ouders op de groep veel impact zou hebben op de groep, is het een mogelijkheid om enkel een aantal ouders mee te laten draaien, eventueel te laten filmen (dit levert mooi materiaal op om ouders mee naar een ouderavond te trekken) en dat zij op een ouderavond hun ervaringen en inzichten over deze dag delen met de andere ouders. Voor het filmen is uiteraard wel toestemming van ouders noodzakelijk. Tevens is het zaak dat er gefilmd wordt met apparatuur van de kinderopvangorganisatie en dat het beheer van de beelden ook bij de kinderopvangorganisatie blijft.

³NB. Op een whiteboard kan uiteraard geen privacygevoelige informatie vermeld worden.

Actie oudercommissie: overleg met de locatiemanager over de mogelijkheden van het meedraaien van enkele ouders op de groep.

Verder kunnen ouderavonden over pedagogische thema's (uit het pedagogisch beleid) worden georganiseerd. Hier kunnen de betrokken pedagogisch medewerkers en ouders met elkaar aan de hand van een pedagogisch thema in gesprek gaan over hoe met opvoedkundige zaken op de locatie wordt omgegaan. Op deze manier kan het pedagogisch beleid meer gaan leven onder ouders. Het is leuk als de kinderen op de opvang van tevoren gefilmd worden zodat er tijdens de avond ook voor het thema relevant beeldmateriaal getoond kan worden. Belangrijk is dat een ouderavond ruim op tijd aangekondigd wordt en dat de inhoud van de avond duidelijk wordt aangegeven.

Actie oudercommissie: organiseer samen met de kinderopvangorganisatie een ouderavond over 'Samen opvoeden; ouders en pedagogisch medewerkers', zie de handleiding hiervoor in hoofdstuk 3.

Informatievoorziening

Informatie over het pedagogisch beleid kan op verschillende manieren verspreid worden, onder andere via de website. Vaak wordt algemene informatie al op de website geplaatst, denk aan de pedagogische visie. Meer specifieke en actuele informatie zorgt ervoor dat het onderwerp meer gaat leven onder ouders. Het organiseren van een dansles is bijvoorbeeld niet alleen heel leuk, maar ook vanuit pedagogisch perspectief belangrijk voor kinderen, dit kan immers een bijdrage leveren aan de ontwikkeling.

Actie oudercommissie: ga alle informatiestromen vanuit de kinderopvangorganisatie naar de ouders na en zoek specifiek naar informatie over pedagogische uitgangspunten. Zo kom je vanzelf op ideeën voor eventuele verbeteringen. Denk aan een pedagogische rubriek in de nieuwsbrief.

Thuis in de groep

Om 'thuis' een plekje in de groep te geven, kunnen pedagogisch medewerkers aan de ouders vragen om een collage te maken van foto's van de ouders, broers of zusjes, van huisdieren en dingen die voor het kind belangrijk zijn. Zo leren de pedagogisch medewerkers iets van de thuissituatie en kunnen ze met de kinderen praten over thuis als ze naar de foto's kijken. Andersom kan een foto van de groep op de opvang thuis een voor het kind zichtbare plek krijgen. Op deze manier ontstaat er een verbinding tussen de thuiswereld en de kinderopvang voor het kind.

Actie oudercommissie: bespreek het onderwerp 'thuis in de groep' met de organisatie en opper het idee om hier een project van te maken op de groepen van de kinderen.

Pedagogische werkgroepen

Om een meer eenduidige pedagogische visie te kunnen uitdragen en om meer ruchtbaarheid te geven aan en betrokkenheid te creëren bij het pedagogisch beleid te bereiken is het wenselijk dat pedagogisch medewerkers en ook ouders meedenken en meewerken aan het ontwikkelen van het

pedagogisch werkplan van de opvang. De uitwisseling van ervaring, ideeën en denkbeelden kan heel waardevol zijn.

Actie oudercommissie: vorm een pedagogische werkgroep die zich specifiek richt op het adviseren over pedagogische aangelegenheden. Hieraan kunnen medewerkers van de organisatie en leden van de oudercommissie deelnemen, maar bijvoorbeeld ook ouders met een pedagogische achtergrond.

Interactievaardigheden

Uit onderzoek van het [Nederlands Consortium Kinderopvang Onderzoek \(NCKO\)](#) blijkt dat het belangrijk is dat de pedagogisch medewerkers warm en betrokken zijn en individuele aandacht geven. Veel hangt af van hun interactievaardigheden. Voor individuele ouders maar ook voor de meeste oudercommissieleden zijn deze interactievaardigheden moeilijk te beoordelen aangezien. Het gaat dan bijvoorbeeld om zaken als: biedt een pedagogisch medewerker troost als een kind verdriet heeft, zakt hij/zij door haar knieën om een kind op ooghoogte te verwelkomen, et cetera. Het is lastig voor ouders om dergelijke interactievaardigheden te beoordelen, laat staan om een eventueel gebrek met de pedagogisch medewerker te bespreken. Er zijn echter wel externe middelen waarmee de interactievaardigheden zijn te observeren, te meten en te trainen: via Video Interactie Begeleiding of via de NCKO-Kwaliteitsmonitor.

Actie oudercommissie: de oudercommissie zou bij het management kunnen nagaan of en hoe het onderwerp interactievaardigheden op de kaart staat bij de kinderopvangorganisatie.

Stabiele groepen

Het Pedagogienplatform heeft in 2009 al het statement naar voren gebracht dat kinderopvangorganisaties enkel nog vaste dagencombinaties aan ouders zouden moeten aanbieden. Hierdoor ontstaan de echte stabiele groepen. Een stabiele groep is een groep waarin dezelfde kinderen en medewerkers elkaar altijd tegen komen. Ze kunnen voorspellen wie ze zullen tegenkomen en kunnen zich daarop verheugen.

Vaste dagcombinaties zijn natuurlijk niet bevorderlijk voor de flexibiliteit van de ouders als werknemers. Maar ook ouders moeten bewust worden van het belang van een stabiele groep voor het welbevinden van kinderen. Ook voor het maken van vriendjes is het natuurlijk erg fijn als kinderen in een groep zitten met veel dezelfde kinderen. Ouders staan er vaak niet bij stil dat hun werkdagen wellicht zijn aan te passen op de dagen dat dezelfde pedagogisch medewerkers op de

Meer lezen over pedagogische kwaliteit in de kinderopvang?

- [Pedagogisch Kaders 0-4, 4-13, Samen verschillend, gastouderopvang en lerende organisatie](#) en het [Pedagogisch Curriculum](#)
- [Opvoeden op het kinderdagverblijf](#) en [Ieder kind een eigen verhaal](#)
- [BSO doe je zo!](#)
- De NCKO-Kwaliteitsmonitor en De Kwaliteitsmonitor BSO

groep werken, en/of dezelfde kinderen aanwezig zijn. Ook de organisatie kan vaak meer aandacht besteden aan het onderwerp stabiele groepen vanuit het belang van de kinderen.

Actie oudercommissie: de oudercommissie kan de locatiemanager adviseren om de [Stabiliteitsmonitor van het Nji](#) te gebruiken om zo de stabiliteit op de groepen te onderzoeken. De resultaten en informatie over stabiele groepen kunnen worden verspreid onder ouders. In samenwerking met de locatiemanager zou de oudercommissie daarna de wensen van ouders naar stabielere groepen kunnen inventariseren.

3. Een ouderavond georganiseerd door de oudercommissie

Oudercommissie die het onderwerp pedagogische kwaliteit meer willen laten leven onder ouders of ook zelf informatie willen ophalen bij ouders kunnen ervoor kiezen om een ouderavond te organiseren. Meestal wordt een thematische ouderavond door de organisatie (locatiemanager en/of pedagogisch medewerkers) georganiseerd. De oudercommissie helpt dan mee of neemt een deel van de avond voor haar rekening. Deze handleiding is gemaakt voor oudercommissies die zelf het initiatief willen nemen om een ouderavond te organiseren. Natuurlijk kan de oudercommissie dit niet alleen en is het ook aan te raden om de avond samen met het management te organiseren. De voordelen van een ouderavond zelf organiseren:

- Direct betrokkenen kennen de ouders en de situatie het best
- Oudercommissie kan zich goed profileren
- Oudercommissie kan door een grote rol op een dergelijke avond te vervullen de afstand tussen ouders en kinderopvang verkleinen.

Tips

- Organiseer de avond samen met het management en de pedagogisch medewerkers van de locatie.
- Spreek de rol van het management/directie/pedagogisch medewerkers en de rol van de oudercommissie tijdens de avond van tevoren af (bijvoorbeeld: is discussieleider ook deelnemer aan de discussie?)
- Gespreksleider: een van de oudercommissieleden (samen met locatiehoofd/pedagogisch medewerker)

Thema

Het thema dat BOInK voor een ouderavond heeft uitgewerkt is: 'Samen opvoeden; ouders en pedagogisch medewerkers', maar natuurlijk kan de oudercommissie deze handleiding ook gebruiken als leidraad voor het organiseren van een ouderavond over een ander onderwerp. Enkele ideeën:

- Voedingsbeleid;
- (Een deel van) het pedagogisch beleid;

- Ontwikkelingsfasen bij kinderen;
- EHBO bij kinderen;
- Communicatie tussen ouders en pedagogisch medewerkers;
- Terugblik op het afgelopen jaar /resultaten van een tevredenheidsonderzoek, aangevuld met aanzetten voor nieuw beleid;
- Gezondheid: brandwonden, ziektebeleid van het kindercentrum;
- Combinatie van arbeid en zorg;
- Informatie over basisscholen.

Een thema kan ook voortkomen uit specifieke, opvoedkundige zaken die op de opvang spelen.

Het thema 'Samen opvoeden; ouders en pedagogisch medewerkers' is een thema dat voor ouders altijd leeft want ouders willen vaak meer weten over wat hun kind meemaakt op de dagen dat zij aan het werk zijn en hun kind op de opvang is.

Doel van de avond

Doelen kunnen zijn:

- Ouders informeren;
- Ervaringen uitwisselen, (opvoed)dialogoog meer op gang brengen; overeenkomsten en verschillen met elkaar bespreken;
- Besef voor ouders en pedagogisch medewerkers; wij voeden samen het kind op. Dit zorgt voor betere kwaliteit;
- Contact tussen opvang en ouders;
- Contact tussen ouders onderling.

Vorbereiding

Keuze van het onderwerp. In dit geval: 'Samen opvoeden; ouders en pedagogisch medewerkers'.

- Maak de volgende keuzes: wie willen we uitnodigen voor de avond; de ouders van het gehele kindercentrum of enkel de ouders behorende bij één groep? Worden de pedagogisch medewerkers ook uitgenodigd? In het geval er gekozen wordt voor het thema 'Samen opvoeden; ouders en pedagogisch medewerkers' is het aan te raden om naast de locatiemanager een kleine groep ouders uit te nodigen (het liefst van één groep) en de bijbehorende pedagogisch medewerkers. Dit onderwerp komt namelijk pas goed uit de verf als de diepte in kan worden gegaan en als zowel de ouders als de pedagogisch medewerkers (mede-opvoeders) aanwezig zijn.
- De doelstelling van de avond vaststellen (zie vorige paragraaf)
- Wat is het budget voor de avond?

- Acties inventariseren en taakverdeling; wie doet wat en wanneer?
- Praktisch: uitnodiging maken en versturen, ruimte voorbereiden (tafels, stoelen, beamer/tv/dvd-speler), evaluatieformulier ontwikkelen, drankjes/hapjes regelen etc.
- Programma maken
- Eventueel: sprekers uitnodigen
- Op de avond zelf: presenteren van een PowerPoint, discussie leiden, opdrachten voorbereiden etc. Spreek ook af welke rol voor de locatiemanager en de pedagogisch medewerkers is vastgelegd. Een lid van de oudercommissie kan de avond voorzitten zodat duidelijk is dat de oudercommissie een grote rol heeft in het organiseren van de avond.

Tips

- Om ouders te trekken naar een ouderavond is het belangrijk om het thema en de doelstelling op een zo concreet mogelijke manier te communiceren. Verwerk een aantal aansprekende vragen voor ouders die op de avond besproken gaan worden.
- In het geval er filmpjes van kinderen worden gemaakt die tijdens de avond getoond worden, vermeld dit dan op de uitnodiging; filmpjes van de eigen kinderen zijn de beste trekker! Het is uiteraard wel van belang dat hierover afstemming bestaat met de organisatie want er moet toestemming van ouders zijn voor het filmen van kinderen. BOinK heeft over het onderwerp foto- en videomateriaal ook een factsheet beschikbaar.
- Vermeld in de uitnodiging een eindtijd.
- Aantrekkelijk vormgeven.
- Natuurlijk is het niet mogelijk om een 100% opkomst te bereiken (datum kan niet schikken bijvoorbeeld). Persoonlijk ouders benaderen door pedagogisch medewerkers en de oudercommissie kan er echter wel voor zorgen dat een grote groep ouders bereikt wordt en geïnteresseerd raakt.
- Tijdig beginnen met werven en herhaal de boodschap op verschillende manieren, bijvoorbeeld per mail en remindermails en via het mededelingenbord.
- 3 weken van tevoren uitnodiging met antwoordstrook verspreiden.

Maak het ouders zo makkelijk mogelijk om zich aan te melden: via een antwoordstrook, per mail, via een intekenlijst op de toegangsdeur van het kindercentrum én per sms/WhatsApp-bericht.

Uitnodigen

In het kader hieronder staan een aantal tips voor het uitnodigen van ouders om zoveel mogelijk animo te bereiken. Zie daarnaast ook de voorbeelduitnodiging in bijlage 3.

Invulling programma

Duur programma: ongeveer 2 uur, bijvoorbeeld van 19:45 tot 22:00 uur. Van 19.45 tot 20.00 uur is dan de mogelijkheid om in te lopen en om 20.00 uur start het programma. Tussendoor wordt er een kwartier pauze gepland. Zie ook het voorbeeldprogramma in bijlage 3.

De onderdelen van een programma kunnen zijn:

- Introductie/ opwarmer
- Inhoudelijk deel: presentatie/ filmpjes/opdracht(en) en discussie
- Nabespreking
- Evaluatie en verslaglegging

Hierna volgen verschillende mogelijkheden om de bovenstaande onderdelen in te vullen.

Introductie

Optie 1

Startvraag laagdrempelig, weinig voorbereiding

Voorbeelden:

Vraag aan alle ouders zich voor te stellen (en daarbij de naam van je kind) en de vraag te beantwoorden: waarom gaat jouw kind naar de kinderopvang? Wat hoop je dat je kind er leert? Waaraan merk je dat er in de kinderopvang ook opgevoed wordt? Vraag voor de pedagogisch medewerkers: wat wil je kinderen leren en meegeven in de periode dat ze in je groep zitten?

Vraag alle ouders een persoonlijk voorbeeld te noemen waarin ouders iets hebben geleerd over hun eigen kind of opvoeding dankzij de kinderopvang/pedagogisch medewerker. Vraag aan de pedagogisch medewerkers: geef een voorbeeld waaruit blijkt dat de achtergrondinformatie die een ouder over een kind gaf, bijdroeg aan het beter inspelen op het gedrag van een kind gedurende een dag.

Doel: ouders alvast na laten denken welk beeld zij hebben van opvoeding in de kinderopvang.

Optie 2

Startvraag uitgebreider en meer voorbereiding

Voorbeeld:

Zorg voor (uitgeprinte) foto's van alle kinderen in de groep en hou één voor één de foto's omhoog. Vraag de pedagogisch medewerkers en de betreffende ouder bij wie het kind hoort even zijn/haar mond te houden en laat de andere ouders raden bij welke ouder het kind hoort. De ouder bij wie het kind hoort kan vervolgens vertellen hoe het kind heet, hoe oud het is etc. Eventueel kan de ouder een belangrijke karaktertrek van het kind noemen.

Doel: een leuke opwarmer (ouders vinden het leuk om te weten welke ouders bij een kind horen), bevorderen van contact tussen ouders.

Inhoudelijk deel

Het inhoudelijk deel bestaat uit: opdracht(en) en discussie/ presentatie/filmpjes en discussie.

Optie 1

(Deze optie heeft de grootste voorkeur aangezien het veel ouders naar de ouderavond zal trekken en er een duidelijk beeld ontstaat van waar het deze avond over gaat)

Het tonen van een film (maximaal 20 minuten) die op het eigen kindercentrum is gemaakt. Verschillende onderwerpen die met opvoeding te maken hebben kunnen gefilmd worden, bijvoorbeeld omgaan met: zelfstandigheid van kinderen, belonen/straffen door pedagogisch medewerkers, conflicten tussen kinderen en verschillen tussen jongens en meisjes. Ook kan (een deel) van het pedagogisch werkplan van het kindercentrum als uitgangspunt worden genomen of één of meerdere pedagogische uitgangspunten van Marianne Riksen-Walraven (zie hoofdstuk 1). Door steeds een specifiek onderwerp te kiezen kan de ouderavond ook worden herhaald. De film kan (in delen, door tussendoor de film steeds op pauze te drukken) een verhaal van pedagogisch medewerkers ondersteunen over hoe zij met de kinderen omgaan en daaraan gekoppeld waarom zij dit op die manier doen en volgens welke uitgangspunten dit is (pedagogisch beleid). Aan ouders kan worden gevraagd hoe zij hier tegenaan kijken en of er een verschil is met thuis. In bijlage 4 staan ook nog een aantal gespreksonderwerpen opgesomd waar aandacht aan besteed kan worden.

Na een film kan eventueel nog gekozen worden voor één van de hierna volgende opties in 3 t/m 5.

Tips

Vergeet niet, in het geval er gebruik wordt gemaakt van filmpjes, om ouders om toestemming te vragen voor het filmen én om de filmpjes te tonen op de ouderavond. Maak daarbij duidelijk dat de filmpjes niet voor andere doeleinden zullen worden gebruikt.

Voor het maken van een film op het kindercentrum is de oudercommissie afhankelijk van de medewerking van de locatiemanager en de pedagogisch medewerker(s). Een oudercommissielid kan voorstellen mee te helpen met filmen, er kan ook aan pedagogisch medewerkers worden gevraagd om deze taak op te pakken. Zij zijn natuurlijk de professionals en zijn meerdere hele dagen op het kindercentrum waardoor zij de mogelijkheid hebben meerdere situaties te filmen waarmee ze een verhaal willen vertellen.

Let er op dat alle kinderen op de film te zien zijn; het is niet leuk als ouders wel naar de ouderavond komen maar hun kind niet op film zien.

Optie 2

PowerPointpresentatie van ongeveer 20 minuten. Er is een voorbeeldpresentatie over de pedagogische uitgangspunten van een kinderdagverblijf beschikbaar (zie bijlage 5). Deze kan in zijn geheel gebruikt worden, maar ook als inspiratiebron worden beschouwd. Na de presentatie kan gekozen worden voor één van de opties 4 of 5 (optie 4 is opgenomen in de voorbeeldpresentatie in bijlage 5).

Tips

Laat de presentatie of film niet los staan van de opdracht/discussie. Het onderwerp/thema van de film moet naadloos in de opdracht/discussie overlopen (natuurlijk is het wel mogelijk dat beide onderdelen door een andere persoon worden geleid)

Werk met subgroepjes (voor de opties 4 en 5). Ouders en pedagogisch medewerkers gaan, gemengd of juist niet gemengd, in groepjes uiteen en bespreken samen de stellingen/dilemma's. In een plenaire discussie, geleid door bijvoorbeeld de locatiemanager, komen standpunten naar voren en komt wellicht een discussie op gang.

Houd gedurende de hele avond rekening met verschillen tussen ouders. Verschillende ideeën over opvoeden (denk aan culturele achtergrond, maar ook ouders met een zelfde culturele achtergrond hoeven niet hetzelfde referentiekader te hebben). Er bestaat geen algemene richtlijn wat per definitie een goede opvoeding is.

Optie 3

Locatiemanager/ pedagogisch medewerker licht een onderdeel uit het pedagogisch beleidsplan toe in eigen woorden en met praktijkvoorbeelden. Eventueel in combinatie met een van de opties 5 t/m 7.

Optie 4

Discussie over allerlei pedagogische onderwerpen, zie de stellingen in de presentatie in bijlage 5. Deze stellingen kunnen plenair worden besproken (in het geval van een kleine groep tot ongeveer 15 deelnemers) of in subgroepjes (zie *tips*).

Optie 5

Indien de wens bestaat om het thema 'samen opvoeden' meer handen en voeten te geven middels echte opvoedingsvraagstukken is er ook een mogelijkheid om een aantal pedagogische vraagstukken te bespreken en pedagogisch medewerkers en ouders met elkaar in discussie te laten gaan. Denk aan vragen als: "Wat doe je als een kind andere kinderen bijt?", "Moet een peuter aan tafel blijven zitten totdat iedereen klaar is met eten?" Een goede tip is om dit aan de hand van het discussiespel 'Keuzes en Dilemma's in het kinderdagverblijf' te doen. Dit spel is digitaal beschikbaar op de website van [Movisie](#).

Nabespreking

De locatiemanager kan indien mogelijk enkele conclusies opnoemen. Ook kan er informatie op papier worden uitgedeeld. Indien er afspraken of nieuwe inzichten zijn voor verbetering van beleid of andere invullingen, maak dan concrete afspraken over wat hiermee gedaan wordt. Hoe zorgen we er samen voor dat er ook daadwerkelijk iets gebeurt met deze nieuwe inzichten? Vraag aan aanwezigen: 'Op welke manier kan jij bijdragen aan de implementatie van de gevonden verbeteringen?' De locatiemanager kan er zorg voor dragen dat verbeterpunten worden meegenomen om zo het beleid rond communicatie met ouders te verbeteren.

Tip

Zorg voor informatie op papier om mee naar huis te nemen.

Evaluatie en verslaglegging

Evaluatie

Vraag naar ieders ervaring van deze avond (hoe heeft men avond ervaren *wat was er goed/wat kon beter niet?*) en zorg daarnaast of in plaats hiervan voor een kort evaluatieformulier (zie voorbeeld in bijlage 6).

Verslaglegging

Het kan nuttig zijn voor de toekomst om een verslag te maken van de ouderavond. Ontwikkelde documenten kunnen bijvoorbeeld worden gebruikt voor volgende avond. Ook toekomstige oudercommissieleden kunnen dan gebruik maken van de kennis die tijdens het organiseren van een ouderavond is opgedaan. Bovendien is het ook leuk om aan aanwezige ouders een verslag te sturen. Dit kan iets minder uitgebreid dan het verslag voor de oudercommissies. Praktische zaken zoals de informatie over taakverdeling hoeft hier bijvoorbeeld niet in te komen. In een verslag kunnen de volgende zaken beschreven worden:

- Doel van de avond
- Voorbereiding: welke zaken zijn er geregeld en wie deed wat?
- Informatie: welke informatie is verstrekt tijdens en na afloop van de avond?
- Uitvoering: sfeer onder ouders, planning aangehouden etc.
- Nabespreking: gemaakte afspraken etc.
- Samenvatting van schriftelijke evaluatieformulieren

Bronnen

Singer, E. (2011). Opvoeding op het kinderdagverblijf; Wat ouders moeten weten. Amsterdam: Elsevier Gezondheidszorg

NCKO Kwaliteitspeilingen, via www.kinderopvangonderzoek.nl

NJi Stabiliteitsmonitor, via www.nji.nl

Kwok, S. en Schreuder, L. (2010). Fijn je weer te zien; stabiele groepen in de kinderopvang. Amsterdam: SWP

Bijlagen

Bijlage 1. Voorbeeldvragen ouderenquête

Beleid

- Bent u tevreden over het aantal pedagogisch medewerkers op de groep?
- Bent u tevreden over de personeelsstabiliteit?
- Bent u tevreden over de zorgzaamheid van de pedagogisch medewerkers?
- Is er genoeg aandacht voor de motorische ontwikkeling (bewegen) van uw kind?
- Is er genoeg aandacht voor de cognitieve ontwikkeling (leren; puzzelen, boekjes lezen, fantasiespel) van uw kind?
- Is er genoeg aandacht voor uw kind als uniek persoon?
- Wordt uw kind gestimuleerd om dingen zelf te doen?
- Wordt uw kind gestimuleerd zich aan groepsregels te houden (bijvoorbeeld samen aan tafel eten)?
- Bent u tevreden over de rust op de groep van uw kind?
- Bent u tevreden over het dagschema?

Contact en communicatie

- Hoe beoordeelt u het eerste gesprek bij het kindercentrum?
- Hoe verliep het contact tijdens de wenperiode van uw kind?
- Hoe beoordeelt u het dagelijkse contact met de pedagogisch medewerkers?
- Hoe beoordeelt u het contact met het management/directie?
- Hoe beoordeelt u de wijze waarop afspraken worden gemaakt en nagekomen door pedagogisch medewerkers?
- Hoe beoordeelt u de wijze waarop afspraken worden gemaakt en nagekomen door het management/directie?
- Hoe beoordeelt u de volledigheid van de informatie die u ontvangt over de dagelijkse gang van zaken?
- Hoe beoordeelt u de volledigheid van de informatie die u ontvangt over (de ontwikkeling van) uw kind?
- Hoe beoordeelt u de oudergesprekken bij het brengen en halen?
- Hoe beoordeelt u de oudergesprekken op andere momenten (denk aan: op afspraak, 10-minutengesprekken)
- Hoe beoordeelt u de ouderavonden qua frequentie?
- Hoe beoordeelt u de ouderavonden qua thema's?

(Spel)activiteiten

- Bent u op de hoogte van de dagelijkse activiteiten op de groep?

- Bent u tevreden over de kwaliteit van de dagelijkse activiteiten die op de groep plaatsvinden?
- Bent u van mening dat er bij de dagelijkse activiteiten voldoende aandacht wordt besteed aan:
 - ✓ Creativiteit?
 - ✓ Taalontwikkeling?
 - ✓ Sociale vaardigheden?
 - ✓ Cultuur?
 - ✓ Natuur?
- Bent u tevreden over de frequentie van de activiteiten?
- Bent u van mening dat de activiteiten aansluiten op het ontwikkelingsniveau van uw kind?
- Bent u van mening dat de activiteiten voldoende uitdaging bieden?
- Bent u tevreden over de binnenspeelmogelijkheden?
- Bent u tevreden over het spel- en ontwikkelingsmateriaal?
- Bent u tevreden over de buitenspeelmogelijkheden?
- Bent u tevreden over het buitenspeelmateriaal?

Sfeer en inrichting

- Bent u tevreden over de inrichting van de groepen?
- Bent u tevreden over de inrichting van de buitenruimte?

Algemeen

- Waarover bent u het meest tevreden?
- Waarover bent u het minst tevreden?

(Eventueel) Vragen over de oudercommissie en ouderavonden

- Weet u dat er een oudercommissie is?
- Leest u de verslagen van de oudercommissie?
- Kent u de leden van de oudercommissie?
- Weet u hoe de oudercommissie bereikt kan worden?
- Weet u wat de taken van de oudercommissie zijn?
- Zijn er dingen die de oudercommissie (anders) moet doen?
- Bezoekt u ouderavonden? Waarom wel/niet?
- Wat vindt u van de frequentie van de ouderavonden?
- Wat vindt u van de onderwerpen van de ouderavonden?
- Hoe beoordeelt u de onderwerpen van de ouderavonden?
- Heeft u suggesties voor thema's voor de ouderavonden?

Bijlage 2. Voorbeelduitnodiging

Ouderavond op (datum)

van 19.45 tot 22.00 uur

in (locatie)

Thema: samen opvoeden; ouders en pedagogisch medewerkers

U bent van harte welkom op de ouderavond 'Samen opvoeden; ouders en pedagogisch medewerkers' op (datum) a.s.

Aan de hand van videobeelden van uw kind zullen wij op deze avond het gesprek over opvoeding met elkaar aan gaan. Hoe zou u bijvoorbeeld reageren op een kind dat speelgoed van een ander kind afpakt? En hoe doen de pedagogisch medewerkers dat?

Op deze avond wordt informatie gegeven over de gang van zaken op het kindercentrum en mogelijke verschillen in normen en waarden thuis en op de kinderopvang. Wat verwachten ouders van de kinderopvang? En wat verwachten pedagogisch medewerkers van ouders? Misschien zijn er verschillen met thuis of juist overeenkomsten? Ook de pedagogisch medewerkers komen aan het woord en vertellen over hun werk en hun pedagogische visie. Daarnaast krijgt u de gelegenheid om met andere ouders te praten over de gang van zaken op het kindercentrum.

U kunt zich opgeven voor de ouderavond door op deze e-mail te reageren/ uw naam op de intekenlijst op de locatie te zetten/ het door te geven aan een van de pedagogisch medewerkers van uw kind/een berichtje te sturen naar ...(telefoonnummer).

Graag ontmoeten we u op (datum) a.s., we beginnen om 19.45 uur met koffie en thee. Om 20.00 uur start het programma.

Hartelijke groet,

Het team van (naam vestiging) en de oudercommissie (namen oudercommissieleden)

Bijlage 3. Programmavoorbeeld voor een ouderavond

Het programma voor een ouderavond kan op de volgende wijze worden samengesteld:

19.45 – 20.00 uur	Ontvangst met koffie en thee
20.00 - 20.05 uur	Opening
20.05 - 20.25 uur	Opwarmer
20.30 - 21.00 uur	Hoofdprogramma: film kijken waarin de kinderen de hoofdrol spelen. Pedagogisch medewerker (<i>naam</i>) legt uit wat de pedagogische achtergrond is van zijn/haar (en van collega's) handelen
21.00 uur- 21.10	Pauze
21.10 - 21.25 uur	Discussie (in subgroepen) aan de hand van stellingen die betrekking hebben op verschillende opvoedingsvraagstukken op het kinderdagcentrum
21.25 - 21.50 uur	Plenaire nabespreking en gelegenheid tot vragen stellen
21.50 - 22.00 uur	Afsluiting en evaluatie: mondeling reactie van ouders vragen op de bijeenkomst en/of ouders vragen het evaluatieformulier dat wordt uitgedeeld ter plekke in te vullen.

Bijlage 4. Suggesties voor gespreksonderwerpen voor ouders

In het boek '[Opvoeden op het kinderdagverblijf](#)' staat veel informatie over hoe de dagelijkse praktijk op een kinderdagverblijf eruit kan zien. Aan het eind van ieder hoofdstuk geeft de auteur Elly Singer een aantal voorbeelden van gespreksonderwerpen voor ouders (en pedagogisch medewerkers). Hieronder worden deze uiteengezet. De onderwerpen lenen zich goed om tijdens een ouderavond te bespreken.

Inleiding

- Denk eens terug aan toen je zelf een klein kind was en nog niet naar de basisschool ging. Wie paste op je? Wat deed je met je vader en moeder? Kende je andere volwassenen?
- Waar kon je als kind spelen? Binnen? Buiten? Had je broers of zusjes en wat deden jullie samen? Waren er andere kinderen om mee te spelen? Had je een vriendje of vriendinnetje? Wat wil je je eigen kind meegeven wat betreft spelen met vriendjes?
- Herinner je je nog hoe je het vond om bij mensen te zijn die je niet zo goed kende zonder je ouders? En herinner je je nog hoe het was om zonder je ouders bij een lieve oma, tante of vertrouwde buurvrouw te spelen of te slapen?
- Wat vond je zelf als kind het allerfijnste? Met je ouders? Met andere kinderen? Hoe zit dat bij jouw kind?
- Hoe zie je kinderopvang? Als een noodzakelijke voorziening in verband met werk? Of als een aanvullend opvoedingsmilieu naast het gezin?

Verschillen tussen thuis en het kinderdagverblijf

- Welke rol speelt een pedagogisch medewerker in het leven van een jong kind op het dagverblijf? Doet een pedagogisch medewerker hetzelfde als een ouder? Waarin verschillen ze en waarin lijken ze op elkaar?
- Voel je je als ouder wel eens schuldig tegenover je kind? Wanneer en waarover?
- Voel je je als pedagogisch medewerker wel eens schuldig? Wanneer en waarover?
- Wanneer denk je als ouder of als pedagogisch medewerker: we hebben het kind iets goeds en extra's gegeven door gebruik te maken van een kinderdagverblijf?
- Wat vind jij belangrijke pedagogische doelen waaraan het kinderdagverblijf een bijdrage zou moeten leveren?

Vertrouwen en veiligheid

- Voor de eerste bezoeken aan de groep tijdens de wenperiode is het handig als ouders een klein lijstje maken van de punten waarop ze willen letten. Wat vinden zij belangrijk voor hun kind? Hoe doen ze dat op het dagverblijf?

- Hoe begroeten de pedagogisch medewerkers de kinderen bij het brengen? Hartelijk en persoonlijk? Hoe begroeten ze de ouders? Helpen zij of de ouders het kind om een plekje te vinden in de groep?
- Hoe gedragen de ouders zich bij het halen en brengen? Welke rituelen werken goed? Zijn er vuistregels voor ouders om respect te tonen voor het eigen leventje dat de kinderen in de groep met elkaar hebben?
- Hoe gedragen de pedagogisch medewerkers zich tegenover de ouders? Hoe kunnen ze rekening houden met het leven van de ouders en eventuele andere kinderen in het gezin (ochtendspits, stress, uitlopende werktijden)?
- Is er een familiemuur met foto's? Wat vertellen de ouders van de kinderen uit de groep over hun familie?
- Hoe is het beleid van het dagverblijf voor overgang van de ene groep naar de andere? Wordt er rekening gehouden met het belang van het kind om samen met een vriendje of vertrouwd kind naar een nieuwe groep te gaan?

Verzorgen en 'zelf doen'

- Zijn er bijzonderheden qua eten bij een individueel kind? In verband met religie of levensovertuiging? In verband met ziekte of allergie? Hoe kan daar in de groep rekening mee worden gehouden?
- Hoe gaat het eten in de groep? En hoe thuis? Wat mogen de kinderen zelf doen? Hoe wordt omgegaan met 'spelen' met eten? Helpen de kinderen met opruimen en afwassen? Wordt er voorgelezen of worden er liedjes gezongen? Hoe maken ouders en pedagogisch medewerkers de maaltijd gezellig?
- Wat vind je gezonde voeding voor jonge kinderen? Hoeveel moet een kind eten? Hoe wordt in de groep en thuis omgegaan met snoep en feestelijke traktaties?
- Het dagverblijf maakt in de babygroep een video van het verschonen en bekijkt die samen met de ouders. Hoe maakt de pedagogisch medewerker contact? Hoe praat ze met het kind? Volgt ze de aandacht van het kind?
- Welke woorden gebruiken de pedagogisch medewerkers voor de geslachtsdelen van het kind? Welke woorden gebruiken de ouders? Hoe gaan ze om met bloot bij rennen of spelen? En hoe met de interesse van de kinderen in de geslachtsdelen van zichzelf en andere kinderen?
- Hoe helpen ouders en pedagogisch medewerkers de kinderen om zindelijk te worden?

Spelen, leren en vriendjes

- Ga met drie ouders rustig in de groep zitten, en iedere ouder volgt een kindje. Wissel daarna ervaringen uit. Wat leert het kind op zo'n ochtend? Wat maakt het allemaal mee? Als het rustig om zich heen kijkt: wat boeit het kind? Hoe lang zwerft het kind rond? Met wie speelt het kind? Wat voor spel? Let het veel op de pedagogisch medewerker? Door in haar buurt te blijven, aandacht te vragen of door veel vraagkijken? Wat is uw algemene indruk: voelt dit

kind zich veilig? Heeft het geconcentreerd gespeeld? Heeft het plezier gehad met andere kinderen? Wat zegt dit over het pedagogische klimaat in de groep?

- Welke rituelen worden in de groep van uw kind gebruikt? Welke rituelen heeft uw kind thuis? Zijn het rituelen die vrolijkheid en veiligheid bieden? Of zijn ze een keurslijf voor het kind?
- Waar ligt de grens? Wanneer horen smurrie op gezicht en kleding en viezigheid op de grond bij het spelen? Wanneer moet dit worden verboden en afgeleerd als vorm van slecht gedrag?
- Hoe gaan ouders thuis om met gevoelige onderwerpen zoals: elkaars lijf bekijken, bloot lopen, bijten, aanpak van agressief gedrag tussen broers en zusjes? Hoe doen pedagogisch medewerkers dat in de groep?
- Komt het wel eens voor dat een ouder zich zorgen maakt dat zijn kind last heeft van het gedrag van een ander kind in de groep? Wordt dat dan besproken met de pedagogisch medewerker? Of met de ouder(s) van dat kind? En hoe dan?
- Vriendschap en stabiliteit in de kindergroep. Hoeveel kinderen komt een kind per week tegen? Komt een kind vaak genoeg om vriendjes te maken? Kunnen en willen ouders rekening houden met de stabiele relaties in de groep door hun kind op bepaalde dagen te brengen? Hoeveel wisselingen in kinderen per dag is pedagogisch acceptabel?

Spelactiviteiten

Inrichting van de binnenruimte

- Wordt er gewerkt met duidelijke hoeken of gebieden voor bepaalde activiteiten. Bijvoorbeeld: rustige hoekjes met zachte voorwerpen en kussens; een plek waar kinderen ongestoord kunnen lezen, puzzelen of met blokken bouwen; een plek waar de kinderen vrij kunnen bewegen?
- Hoe is de kwaliteit van de ruimte qua lichtinval, akoestiek, kleur, warmte, vochtigheid. Is de sfeer warm en uitnodigend? Raken de kinderen niet overprikkeld?
- Kunnen kinderen zelf bij het speelgoed en is alles toegankelijk voor kinderen?

Buitenruimte

- Zijn er spannende plekjes met planten, bloemen, beestjes, takjes, schelpjes; is er een zandbak, waterplaats?
- Kunnen kinderen rennen, klimmen, schommelen, glijden, fietsen en rollen?

Activiteiten

- Worden er wel eens bezoekjes gebracht aan de kinderboerderij?
- Zijn er muziekinstrumentjes, en verf, papier, lijm, karton, lapjes en allerlei spulletjes – ook afvalmateriaal – om mee te werken?
- Wordt er regelmatig gezongen, gedanst en met expressiemateriaal gewerkt?
- Is er materiaal voor fantasiespel? Poppenhoek, huishoudhoek, verkleedkleden, auto's, treinen, wereldmateriaal?
- Is er materiaal om te kunnen bouwen?

- Zijn er boekjes voor de kinderen en voorleesboeken?
- Benoemen de pedagogisch medewerkers wat ze doen, stellen ze vragen, leggen ze uit en voeren ze gesprekjes met de kinderen?

Ervaringen delen met ouders

- Zijn er foto's van de kinderen? Zijn er tentoonstellinkjes van verzamelingen of tekeningen van de kinderen?
- Komen er wel eens ouders vertellen over hun werk of hobby?
- Zijn ouders geïnteresseerd in wat de groep – niet alleen hun eigen kind – doet?
- Waar ligt de grens tussen het bieden van uitdagende activiteiten en het bieden van veiligheid? Wanneer is een kapotte knie het gevolg van onverantwoordelijk gedrag van de pedagogisch medewerkers, en wanneer een logisch gevolg van kinderen de ruimte geven om te ontdekken?

Ouders en pedagogisch medewerkers

- Heeft u als ouder iets wat u graag met de kinderen in de groep zou doen? Iets met de kinderen koken, de baby laten zien, voorlezen, muziek maken, meegaan naar de kinderboerderij? Wordt dat door de pedagogisch medewerkers op prijs gesteld?
- Als de pedagogisch medewerkers zich zorgen maken over uw kind, hoe wilt u dan op de hoogte worden gesteld? Hoe wilt u dat ze daarmee omgaan?
- Vraagt u (ouder) wel eens advies aan pedagogisch medewerkers? Aan andere ouders? Hoe vindt u het om ongevraagd advies te krijgen? Vraagt de pedagogisch medewerker wel eens advies aan de ouders van een kind?
- Voelt u (ouder) zich wel eens schuldig als u heel gehaast en laat uw kind komt ophalen? Ergert de pedagogisch medewerker zich wel eens aan ouders die kinderen gehaast en laat komen brengen en halen? Hoe gaat u met dit soort problemen om?
- Op welke manier wordt in uw kinderdagverblijf of in uw groep feedback gegeven aan de pedagogisch medewerkers? Worden er wel eens complimenten gegeven?

Bijlage 5. Voorbeeld PowerPointpresentatie

Het voorbeeld van de PowerPointpresentatie voor een ouderavond kunt u [downloaden](#) van BOinK.info.

Bijlage 6. Evaluatieformulier

Wat is je algemene waardering voor deze ouderavond?	Geef een cijfer (1 t/m 10) ...
Wat vind je van de begeleiding tijdens deze ouderavond?	Geef een cijfer (1 t/m 10) ...
Wat vind je van de ruimte waar deze ouderavond heeft plaatsgevonden?	Geef een cijfer (1 t/m 10) ...
Welke onderdelen hebben je het meest aangesproken?*	...
Welke onderdelen hebben je het minst aangesproken?*	...
Voldeed de ouderavond aan je verwachting?	Ja Nee, want ...
Wat heeft deze avond voor jou opgeleverd?	...
Heeft u nog vragen aan of opmerking(en) voor de oudercommissie?	...

* Er kan voor gekozen worden om van deze vraag een gesloten vraag te maken door de verschillende onderdelen die aan bod zijn gekomen tijdens de ouderavond te noemen en de mogelijkheid te geven deze onderdelen aan te kruisen.